

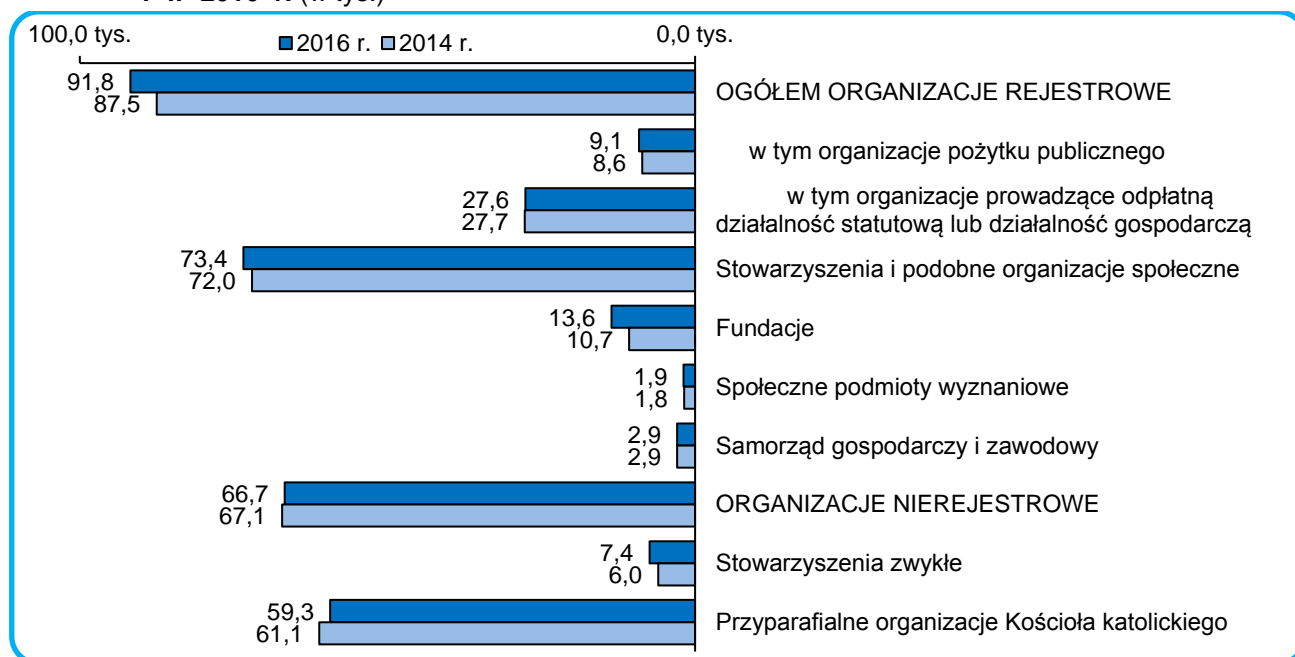
Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2016 r. – wyniki wstępne

W 2016 r. aktywnie działało 91,8 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego. Liczba takich organizacji zwiększyła się o 5% od 2014 r. i o 15% od 2010 r. Zrzeszały one w 2016 r. łącznie 9,1 mln członków. Omawiane organizacje dysponowały 138,4 tys. pełnoetatowych miejsc pracy, które stanowiły 1,4% przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej.

LICZEBNOŚĆ BADANYCH ORGANIZACJI

W 2016 r. na terenie Polski aktywną działalność prowadziło 91,8 tys. mających osobowość prawną stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego, wśród których najbardziej liczną grupą były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (73,4 tys.; 80%), a następnie - fundacje (13,6 tys.; 15%). Wyraźnie mniej liczne były organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (2,9 tys.) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (1,9 tys.). W badanej zbiorowości co 10 jednostka posiadała status organizacji pożytku publicznego (OPP - 9,1 tys.). Z kolei organizacje pobierające jakiegokolwiek opłaty w ramach swojej działalności stanowiły 30% (prowadziły odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą).

Wykres 1. Liczba stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych organizacji wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego w 2014 r. i w 2016 r. (w tys.)

Najliczniejszą zbiorowość stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych tworzyły typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (36,1 tys.), stowarzyszenia sportowe (19,9 tys.), ochotnicze straże pożarne (14,9 tys.) oraz koła łowieckie (2,4 tys.). Wśród samorządu gospodarczego i zawodowego charakterystyczną grupę stanowiły liczące 1,2 tys. kółka rolnicze.

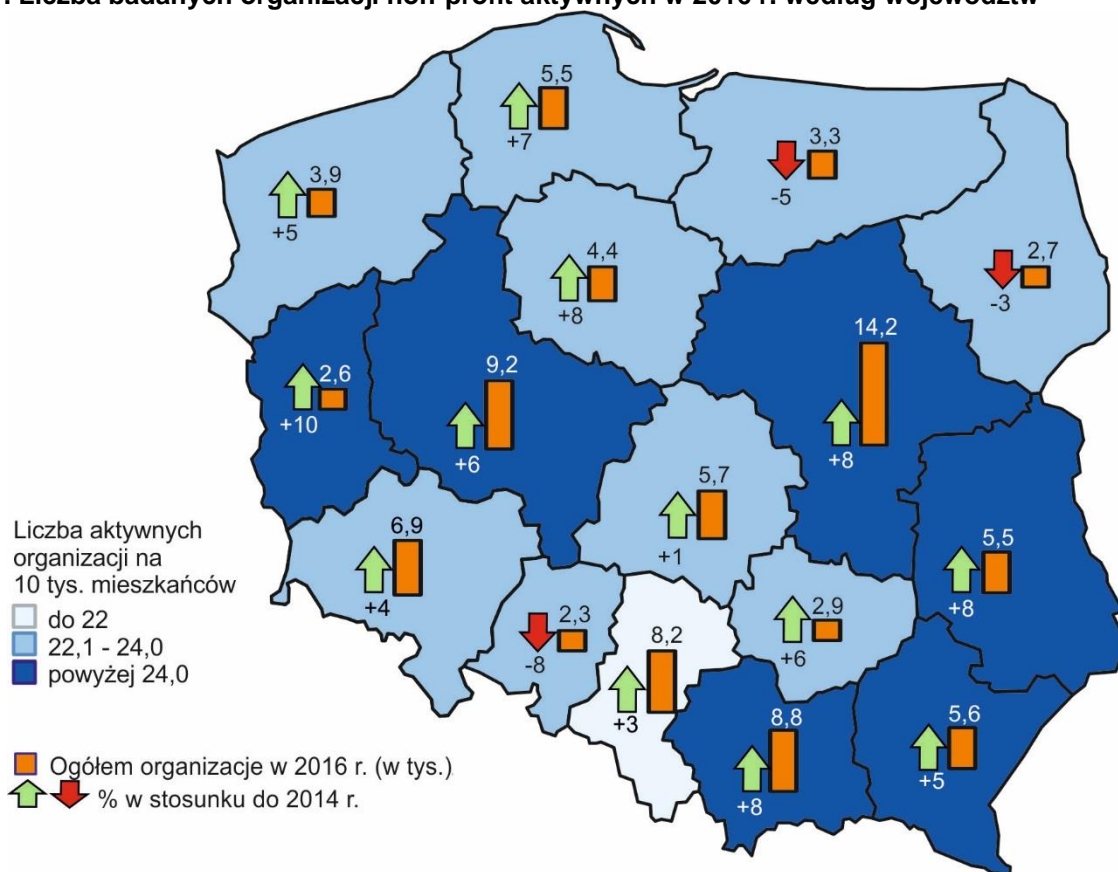
Między 2014 r. a 2016 r. ogólna liczba aktywnie działających rejestrowych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego wzrosła o 5% (z 87,5 tys. do 91,8 tys.). Przyrost ten był głównie zasługą dużej dynamiki liczby fundacji – w latach 2014-2016 ich liczba zwiększyła się o 27% (z 10,7 tys. do 13,6 tys.). Liczba społecznych podmiotów wyznaniowych w omawianym okresie zwiększyła się o 7%, a stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych o 2%, natomiast – organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego pozostała na tym samym poziomie.

Obok posiadających osobowość prawną rejestrowych organizacji działały również mniej sformalizowane organizacje społeczne. Starostwa powiatowe i urzędy miast na prawach powiatów zadeklarowały, że w 2016 r. na terenie kraju funkcjonowało 7,4 tys. stowarzyszeń zwykłych¹, w tym 0,4 tys. zostało wpisanych do ewidencji stowarzyszeń zwykłych po dniu 20.05.2016 r., czyli po wejściu w życie nowelizacji Prawa o stowarzyszeniach, która m.in. zwiększyła uprawnienia stowarzyszeń zwykłych. Z kolei reprezentacyjne badanie parafii zrealizowane przez Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego SAC (ISKK) wskazuje na dużą skalę niesformalizowanych inicjatyw społecznych prowadzonych w ramach Kościoła katolickiego. Z badań ISKK wynika, że w 2016 r. działało 59,3 tys. przyparafialnych jednostek Kościoła katolickiego.

Ze względu na zakres gromadzonych przez statystykę publiczną danych dalsza część notatki dotyczy wyłącznie organizacji rejestrowych, czyli posiadających osobowość prawną.

LOKALIZACJA BADANYCH ORGANIZACJI W WOJEWÓDZTWACH

Mapa 1. Liczba badanych organizacji non-profit aktywnych w 2016 r. według województw

¹ Stowarzyszenie zwykłe, to uproszczona forma stowarzyszenia, która nie wymaga rejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym i ma ułomną osobowość prawną. Działalność stowarzyszeń zwykłych reguluje Ustawa Prawo o stowarzyszeniach (tekst jednolity Dz.U. 2017 poz. 210).

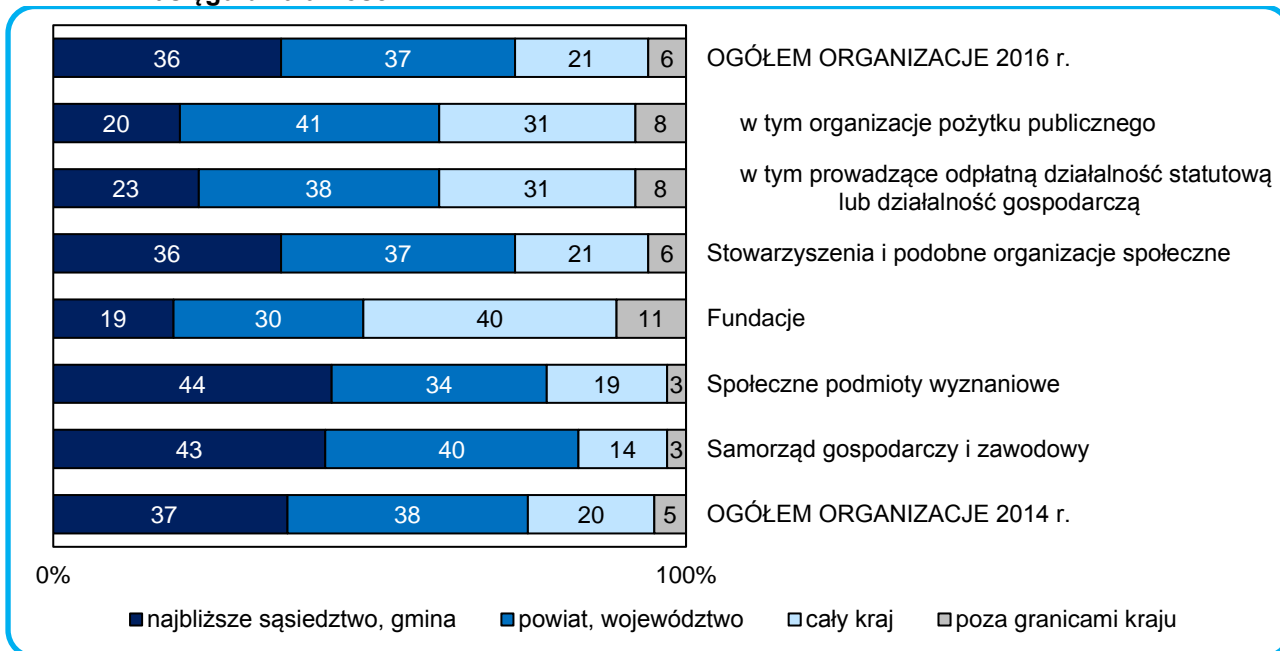
Największa część badanych organizacji non-profit miała swoje siedziby w województwie mazowieckim (14,2 tys. – 16%), co związane było z wysokim odsetkiem jednostek znajdujących się na terenie Warszawy (8% wszystkich organizacji). Kolejnym województwem pod względem liczebności aktywnych organizacji było województwo wielkopolskie (9,2 tys. – 10%), a trzecie - województwo małopolskie (8,8 tys. – 10%). Z drugiej strony - najmniejszy odsetek aktywnie działających organizacji wystąpił w najmniejszych województwach: opolskim, lubuskim, podlaskim oraz świętokrzyskim (po 3%). Uwzględniając rodzaj organizacji, charakterystyczne było zlokalizowanie blisko ¼ wszystkich fundacji w stolicy, co więcej - 30% fundacji miało siedziby na terenie województwa mazowieckiego. Województwo wielkopolskie charakteryzował największy odsetek kółek rolniczych na tle całej Polski (26%), a z kolei w Małopolsce funkcjonowało stosunkowo najwięcej społecznych podmiotów wyznaniowych (15%). Województwo mazowieckie wyróżniał również największy odsetek kół łowieckich (13%), ochotniczych straży pożarnych (12%) oraz stowarzyszeń sportowych (11%).

W skali całego kraju, na 10 tys. mieszkańców przypadało średnio 23,9 aktywnych organizacji. Największe ich zagęszczenie występowało w województwie mazowieckim (26,5 organizacji na 10 tys. mieszkańców), wielkopolskim (26,4), a także w podkarpackim (26,3). Najmniejszą liczbę organizacji na 10 tys. mieszkańców odnotowano w województwie śląskim (18). Wynika to z tego, że województwo to jest dopiero czwarte pod względem liczby organizacji, a jednocześnie drugie w kraju pod względem liczby mieszkańców (4,6 mln). W 2014 r. w ujęciu ogólnopolskim średnio działało o jedną organizację mniej na 10 tys. mieszkańców niż w 2016 r. (22,7).

ZASIĘG DZIAŁALNOŚCI

Wśród badanych organizacji w 2016 r. przeważały te, które działały regionalnie i lokalnie. Jednostki prowadzące działalność głównie na terenie powiatu i województwa stanowiły 37%, a w najbliższym sąsiedztwie i gminie - 36%. Udział podmiotów, które działały na obszarze całego kraju wyniósł 21% badanych organizacji. Najmniejszą grupę tworzyły jednostki charakteryzujące się najbardziej rozległym zasięgiem działania – przekraczającym granice kraju (6%). Między 2014 r. a 2016 r. zmniejszył się po 1 p. proc. udział organizacji działających maksymalnie na terenie najbliższego sąsiedztwa, gminy oraz powiatu, województwa i analogicznie zwiększyły się udziały grup podmiotów obejmujących swoim zasięgiem cały kraj oraz wykraczających poza jego granice.

Wykres 2. Struktura badanych organizacji non-profit w 2016 r. według maksymalnego terytorialnego zasięgu działalności

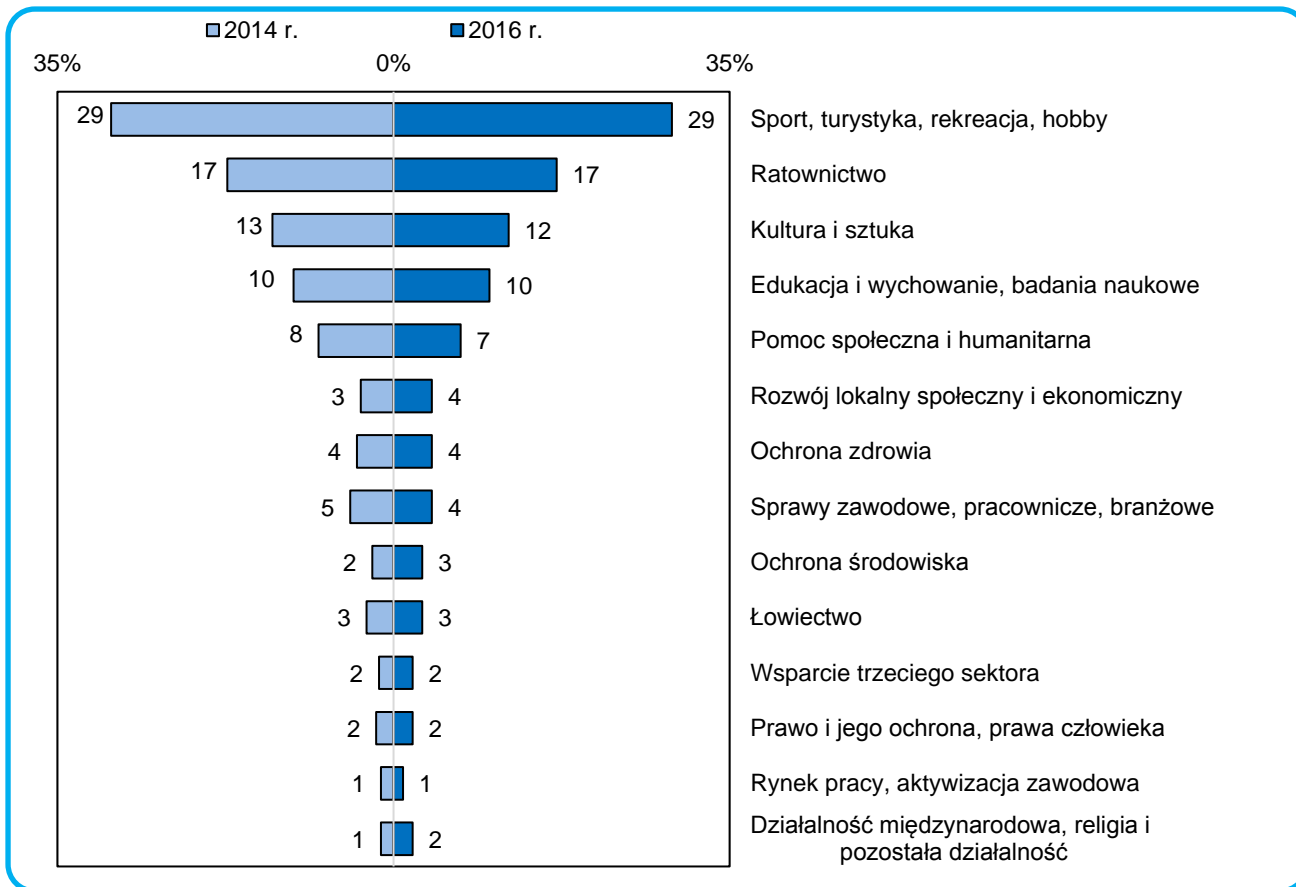

DZIEDZINA DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ

Organizacje non-profit prowadzą różnorodną działalność. W 2016 r. w ramach swojej działalności statutowej omawiane organizacje najczęściej zajmowały się głównie *sportem, turystyką, rekreacją, hobby* (29%), a następnie – *ratownictwem* (17%). Dość często wskazywały one jako główną dziedzinę swojej działalności statutowej *kulturę i sztukę* (12%), *edukację i wychowanie, badania naukowe* (10%) oraz *pomoc społeczną i humanitarną* (7%). Mniej rozpowszechnionymi sferami aktywności były *sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe; rozwój lokalny* oraz *ochrona zdrowia* (po 4%). Jednostki posiadające status organizacji

pożytku publicznego (OPP) ponad 3-krotnie częściej niż ogół badanych podmiotów non-profit deklarowały, że działały głównie w dziedzinie *pomocy społecznej i humanitarnej* (26% wobec 7%) oraz *ochrony zdrowia* (14% wobec 4%). W latach 2014-2016 w strukturze badanych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności statutowej nie odnotowano zmian przekraczających 1 p. proc.

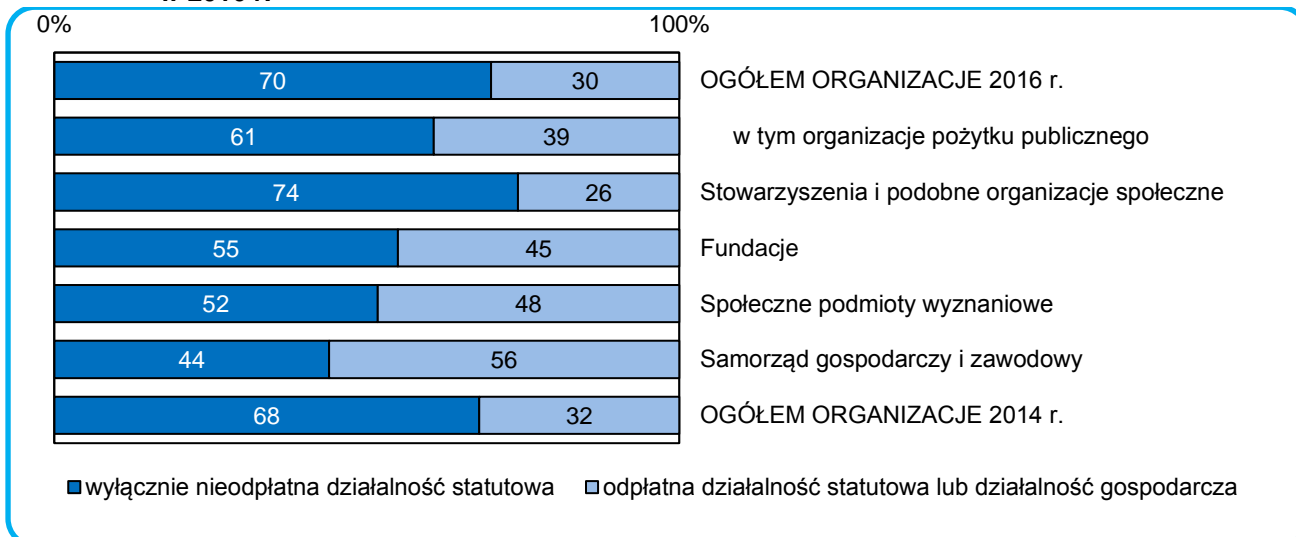
Wykres 3. Struktura badanych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności statutowej w 2014 r. i w 2016 r.

PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI ODPLATNEJ

Większość badanych organizacji non-profit w 2016 r. prowadziła wyłącznie nieodpłatną działalność statutową – 70%. Pozostałe 30% prowadziło dodatkowo odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą.

Wykres 4. Struktura badanych organizacji non-profit według rodzajów prowadzonej działalności w 2016 r.

Struktura badanych organizacji ze względu na rodzaj prowadzonej działalności ukazuje znaczne zróżnicowanie między poszczególnymi typami podmiotów non-profit. Wyłącznie nieodpłatną działalność statutową najczęściej prowadziły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (74%). Z kolei najwyższy udział podmiotów angażujących się w działalność pozwalającą na pobieranie opłat odnotowano wśród samorządu gospodarczego i zawodowego – 56%.

Działalność gospodarczą prowadziło 9% badanych organizacji non-profit. Najczęściej były to podmioty samorządu gospodarczego i zawodowego (33%) lub fundacje (21%). W ramach prowadzonej przez organizacje non-profit działalności gospodarczej przeważało uzyskiwanie środków z zarządzania nieruchomościami, w tym wynajmu (18%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (16%), w tym działalności reklamowej i doradztwa związanego z zarządzaniem, a także działalności edukacyjnej (16%).

Z kolei odsetek organizacji non-profit prowadzących odpłatną działalność statutową, bez względu na to czy towarzyszyła jej również działalność gospodarcza, wyniósł w 2016 r. 24%. Najwyższy udział takich jednostek odnotowano wśród kół łowieckich (72%) oraz społecznych podmiotów wyznaniowych (41%). Co 3 organizacja prowadząca odpłatną działalność statutową pobierała opłaty za realizowane działania związane z kulturą, rozrywką i rekreacją, co 5 za działania związane z edukacją, a co 8 w obszarze usług administrowania i działalności wspierającej (przede wszystkim działalność organizatorów turystyki) lub w zakresie pozostałej działalności usługowej.

BAZA CZŁONKOWSKA

Aktywne organizacje rejestrowe wykazały, że na koniec 2016 r. posiadały łącznie 9,1 mln członkostw osób fizycznych.² Podobnie jak w 2014 r., największym potencjałem członkowskim charakteryzowały się stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne - przypadała na nie zdecydowana większość sumy członkostw zadeklarowanych przez badane podmioty non-profit (84%). Ponadto średnia liczba członków przypadających na jedno stowarzyszenie i podobną organizację społeczną wyniosła 104 osób (w 2014 r. było to 109 osób). Kolejną ważną grupą pod względem bazy członkowskiej są organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego – przypadało na nie 14% wszystkich członkostw osób fizycznych, a średnio na jeden podmiot 443 osoby (w 2014 r. były to 444 osoby). Spośród organizacji członkowskich najmniej zasobne w członków były społeczne podmioty wyznaniowe – 1% sumy członkostw oraz średnio 37 członków przypadających na jedną organizację (w 2014 r. – 39 osób).

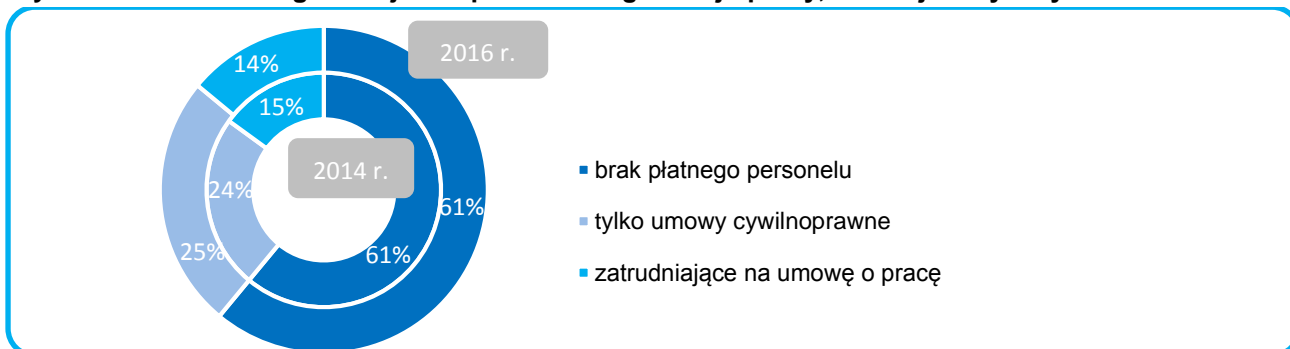
Do badanych organizacji non-profit częściej należeli mężczyźni niż kobiety – w 2016 r. panowie stanowili 58% ogółu zrzeszonych osób (o 3 p. proc. więcej niż w 2014 r.).

RODZAJE PRACY, Z KTÓREJ KORZYSTAŁY BADANE ORGANIZACJE

Większość badanych organizacji, podobnie jak w 2014 r., działała wyłącznie w oparciu o pracę społeczną. Brak korzystania z płatnego personelu deklarowało 61% z nich.

W pozostałych organizacjach, czyli takich, które korzystały z pracy płatnej, częściej występowało zatrudnienie wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, umowy o dzieło itp.) niż zatrudnienie etatowe. Korzystanie z pracy płatnej wyłącznie w oparciu o umowy cywilnoprawne wzrosło o 1 p. proc. w porównaniu do 2014 r. i dotyczyło w 2016 r. 25% ogółu organizacji. Zmniejszył się natomiast również o 1 p. proc. odsetek podmiotów zatrudniających pracowników na podstawie stosunku pracy i wyniósł 14% w 2016 r.

Wykres 5. Struktura organizacji non-profit według rodzaju pracy, z której korzystały w 2016 r. i 2014 r.

² Liczba członkostw to suma zadeklarowanych przez badane organizacje liczb zrzeszonych w nich osób fizycznych, a więc jedna osoba mogła być równocześnie członkiem wielu organizacji. W przypadku fundacji oraz innych organizacji, które nie zrzeszają osób fizycznych wzięto pod uwagę liczbę członków ich organów.

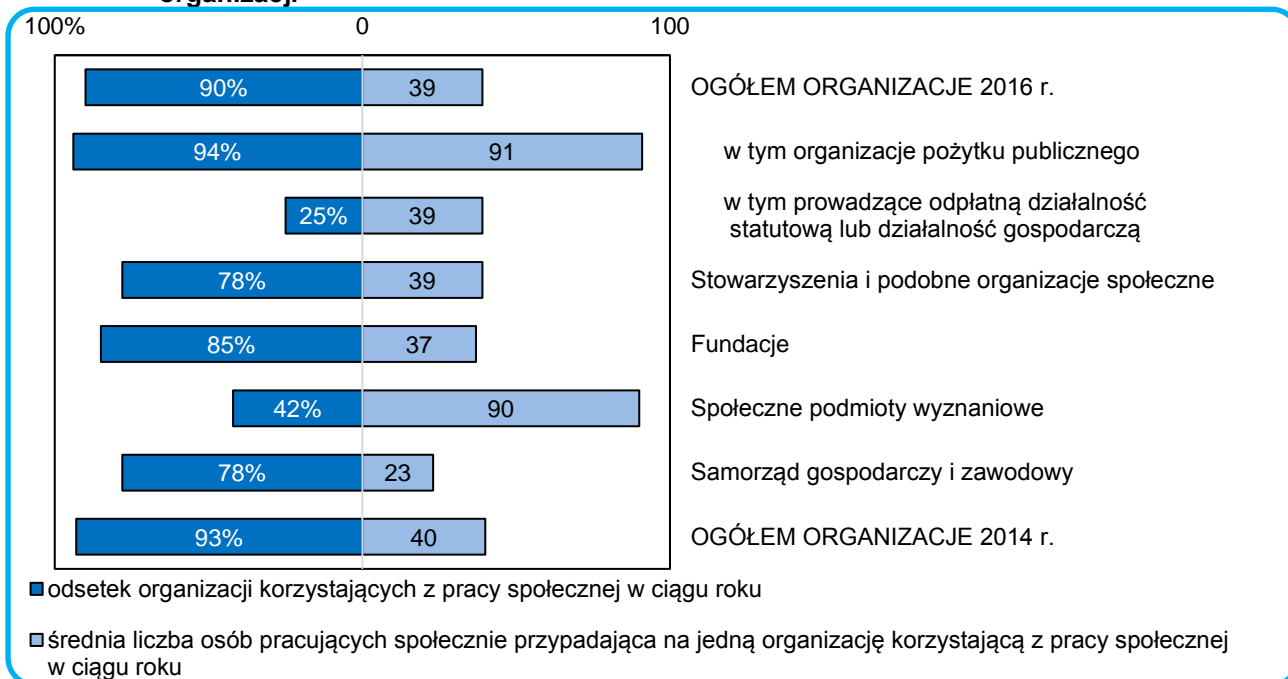

Relatywnie najczęściej pracowników etatowych posiadały społeczne podmioty wyznaniowe (80%), samorząd gospodarczy i zawodowy (43%) oraz fundacje (24%). Z pracy etatowej korzystało jedynie 10% stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. Nie odnotowano istotnych zmian pod tym względem pomiędzy 2014 r. i 2016 r.

PRACA SPOŁECZNA

Korzystanie z pracy wykonywanej społecznie³ w 2016 r. zadeklarowało 90% badanych organizacji (o 3 p. proc. mniej niż w 2014 r.). Liczba osób świadczących wolontariat pozostała na poziomie z 2014 r. – łącznie było to w 2016 r. 3,2 miliony osób, zarówno członków organizacji, jaki i osób niebędących członkami. Największe rozpowszechnienie wolontariatu odnotowano wśród fundacji (85%), a najniższe - wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (42%).

Wykres 6. Praca społeczna w badanych organizacjach non-profit w 2016 r. według rodzaju organizacji

Średnia liczba osób, które pracowały społecznie w organizacjach non-profit korzystających z pracy społecznej wyniosła 39 osób, a w połowie z nich, aktywnie pracowało nie więcej niż 10 wolontariuszy. Najwyższą średnią liczbę wolontariuszy miały społeczne podmioty wyznaniowe (90 osób), tak duże przeciętne zaangażowanie w pracę społeczną wystąpiło też wśród organizacji pożytku publicznego (91 osób).

Wolontariuszami byli nieco częściej mężczyźni (63%). Najwyższy udział mężczyzn wśród osób pracujących społecznie wystąpił w kołach łowieckich (97%) oraz ochotniczych strażach pożarnych (86%). Z kolei kobiety stanowiły większość wśród osób angażujących się w społecznych podmiotach wyznaniowych (67%) oraz kółkach rolniczych (60%), co wynikało z aktywności funkcjonujących w ich ramach kół gospodyń wiejskich.

PRACA ETATOWA

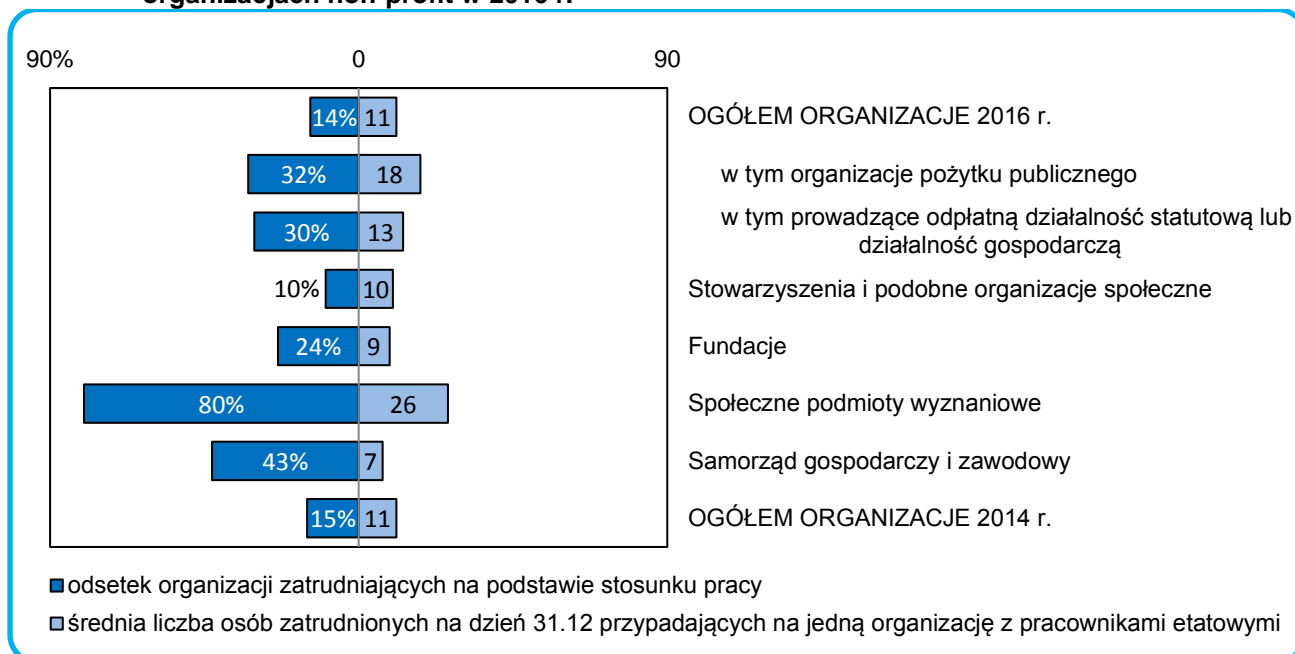
Na koniec 2016 r. w omawianej grupie organizacji non-profit zatrudnionych na podstawie stosunku pracy było łącznie 162 tys. osób, w tym dla blisko 140 tys. osób praca ta stanowiła główne miejsce zatrudnienia (w 2014 r. było to odpowiednio 150 tys. oraz 128 tys. osób). W całym 2016 r. pracownicy zatrudnieni w stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych, fundacjach, społecznych podmiotach wyznaniowych oraz organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego przeciętnie w roku pracowali w ramach około 138 tys. etatów. Udział zatrudnienia w badanych organizacjach stanowił 1,1% przeciętnej liczby pracujących w gospodarce narodowej według stanu na koniec grudnia 2016 r. (0,9% w 2014 r.) i 1,4% przeciętnego zatrudnienia etatowego w kraju w ciągu roku⁴.

³Praca społeczna jest to praca świadczona dobrowolnie i bez wynagrodzenia zarówno przez członków organizacji, jak i osoby niebędące jej członkami.

⁴ Dane o pracujących i przeciętnym zatrudnieniu za *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2017*, GUS, s. 124 i s. 126.

Zatrudnienie w organizacjach non-profit charakteryzuje się niezmiennie wyraźną feminizacją. W 2016 r. aż 74% zatrudnionych stanowiły kobiety (w 2014 r. było to 73%). Podobnie jak dwa lata wcześniej, najwyższy udział kobiet wśród zatrudnionych odnotowano w społecznych podmiotach wyznaniowych (80%). Ponadto wśród pracowników badanych organizacji relatywnie wysoki był też wskaźnik zatrudnienia osób z orzeczoną niepełnosprawnością (6% - spadek o 1 p. proc w porównaniu do 2014 r.) oraz w wieku emerytalnym (7% - wzrost o 1 p. proc.). Wśród organizacji posiadających pracowników etatowych odsetek zatrudniających osoby niepełnosprawne wyniósł 19%, w tym w 1/3 takich podmiotów osoby niepełnosprawne stanowiły co najmniej 30% zatrudnionych (ogółem 6% organizacji zatrudniających pracowników etatowych).

Wykres 7. Odsetek organizacji zatrudniających i średnia liczba pracowników etatowych w badanych organizacjach non-profit w 2016 r.

Utrzymało się zaobserwowane w 2014 r. dość duże zróżnicowanie wśród organizacji posiadających pracowników etatowych. Przeciętna liczba pracowników w organizacjach zatrudniających wyniosła, podobnie jak dwa lata wcześniej, 11 osób, a mediana – 3 osoby. Najwyższą średnią liczbę pracowników stwierdzono wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (26 osób). Ponadto, podobnie jak w 2014 r., po około 2/3 ogółu pracowników etatowych przypadało na organizacje, które zatrudniały 20 i więcej pracowników albo prowadziły odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą (średnio odpowiednio 57 i 13 pracowników).

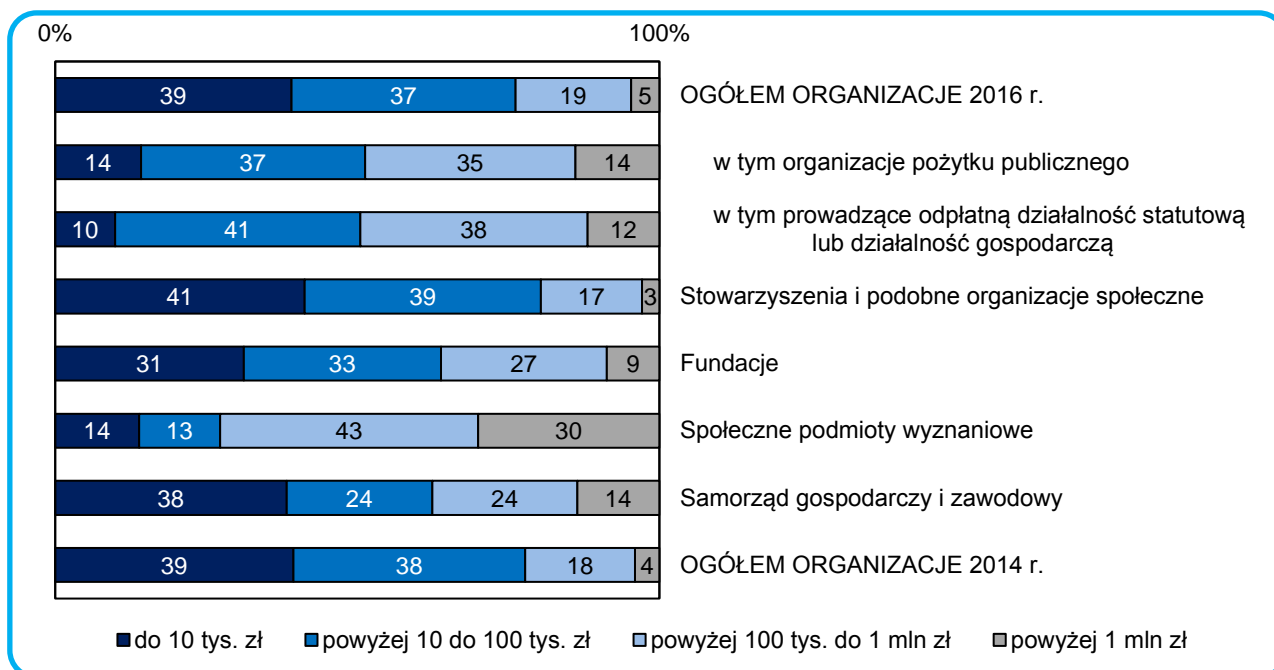
PRZYCHODY

W 2016 r. wśród badanych organizacji non-profit zdecydowana większość zadeklarowała niskie kwoty przychodów. Roczne przychody nieprzekraczające 10 tys. zł wykazało 39% organizacji, w tym 10% ich całkowity brak. Wpływy w kwotach powyżej 10 tys. zł a nieprzekraczające 100 tys. zł miało 37% podmiotów, natomiast w przedziale powyżej 100 tys. zł, ale nie więcej niż 1 mln zł – 19% jednostek. Budżetem powyżej 1 mln zł dysponowało jedynie 5% podmiotów. Największy udział organizacji w tym przedziale przychodów był wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (30%). Niższymi przychodami wyróżniały się stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – zdecydowana większość (80%) osiągnęła roczne wpływy nie przekraczające 100 tys. zł.

Organizacje non-profit objęte badaniem odznaczały się znacznym zróżnicowaniem finansowym, zarówno pomiędzy poszczególnymi rodzajami organizacji, jak i wewnątrz tych grup. Dowodzi tego duże rozwarstwienie pomiędzy wysokością średnich i median uzyskanych przychodów. Przeciętna wartość przychodów wśród organizacji ogółem wyniosła 302,6 tys. zł. Średnie przychodów odnoszące się do poszczególnych grup organizacji kształtowały się następująco: 186,8 tys. dla stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, 664,2 tys. zł dla fundacji, 812,0 tys. zł dla organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego oraz 1,4 mln zł dla społecznych podmiotów wyznaniowych. Przeciętne przychody organizacji posiadających status pożytku publicznego wyniosły 931,2 tys. zł. Jednocześnie połowa badanych organizacji osiągnęła przychody nieprzekraczające 19,5 tys. zł. Wartość mediany w poszczególnych rodzajach organizacji także ukształtowała się na zdecydowanie niższym poziomie niż ogółem: 16,3 tys. zł dla stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, 43,2 tys. zł dla fundacji, 34,9 tys. zł dla organizacji samorządu

gospodarczego i zawodowego oraz 449,2 tys. zł dla społecznych podmiotów wyznaniowych. Mediana wyliczona dla organizacji pożytku publicznego wyniosła 93,3 tys. zł.

Wykres 8. Struktura badanych organizacji non-profit ze względu na wysokość uzyskanych przychodów w 2016 r.*

*Dane na wykresie nie zawsze sumują się do 100% ze względu na zaokrąglenia.

W 2016 r. rozwarstwienie ogółu badanych jednostek nie zmieniło się w porównaniu do 2014 r. (średnia była 15-krotnie większa od mediany). Najniższym rozwarstwieniem charakteryzowały się społeczne podmioty wyznaniowe dysponujące zbliżonymi w tej grupie podmiotów przychodami (średnia przyjmowała 3-krotną wartość mediany). Utrzymało się wysokie zróżnicowanie wśród fundacji oraz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych – odpowiednio średnia była 15-krotnie i 11-krotnie większa od mediany. Natomiast największa różnica pomiędzy wysokością przeciętnej wartości i mediany uzyskanych przychodów występowała wśród jednostek samorządu gospodarczego i zawodowego (średnia 23-krotnie większa od mediany).

KLUCZOWE ZMIANY W ZBIOROWOŚCI BADANYCH ORGANIZACJI W LATACH 2010-2016

Pomiędzy 2010 r. a 2016 r. liczba aktywnych organizacji zwiększyła się o 15% (z 80,1 tys. do 91,8 tys.), łączna kwota ich przychodów wzrosła nominalnie - o 21% (z 23 mld zł do 27,8 mld zł), jednak realnie⁵ - o 12%. Odnotowano również przyrost przeciętnej liczby osób zatrudnionych w ciągu roku (o 21%). Spadek nastąpił natomiast w zakresie bazy członkowskiej – między 2010 r. a 2016 r. liczba członków zmniejszyła się o 11% (z 10,2 mln do 9,1 mln)⁶.

Dynamika zmian liczby aktywnych organizacji między 2012 r. a 2016 r. rozkładała się równomiernie między 2012 r. i 2014 r. oraz między 2014 r. i 2016 r. Tempo wzrostu pomiędzy kolejnymi analizowanymi latami wynosiło 5%, tj. przyrost po ok. 4 tys. podmiotów. Nieco mniej organizacji przybyło między 2010 r. a 2012 r. – zmiana wyniosła 4%, tj. 3 tys. podmiotów.

Merytoryczny zakres działania organizacji w latach 2010-2016 był stabilny. Struktura organizacji ze względu na główną dziedzinę działalności zmieniła się w niewielkim stopniu (najczęściej wzrost lub spadek udziału o 1 p. proc). Najsilniej spadł udział organizacji zajmujących się ratownictwem (z 19% w 2010 r. do 17% w 2016 r.). Wzrósł natomiast odsetek organizacji prowadzących działalność w obszarze edukacji (z 8% w 2010 r. do 10% w 2016 r.).

Podobnie dość stabilnie kształtował się w latach 2010-2016 udział organizacji prowadzących odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą. W 2010 r. udział ten wyniósł 28%, a w 2016 r. - 30%.

Baza członkowska stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego kurczyła się nieprzerwanie przez cały omawiany okres. Największy spadek odnotowano między 2012 r. a 2014 r.

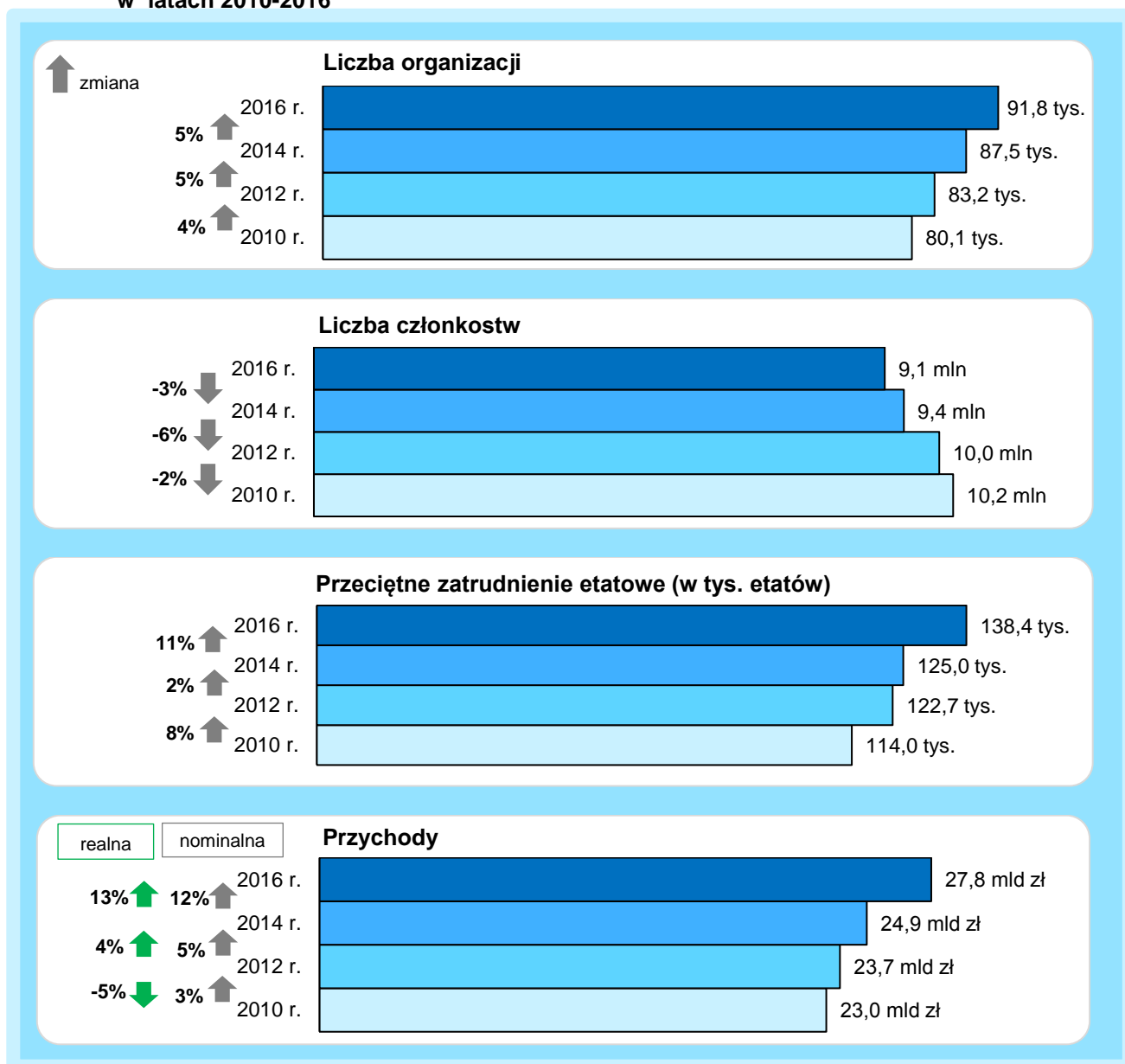
⁵ W przeliczeniu na ceny stałe, tzn. po uwzględnieniu wpływu inflacji, jaka miała miejsce między poszczególnymi latami.

⁶ Dane są sumą deklarowanych przez badane organizacje liczb zrzeszonych w nich osób fizycznych, w przypadku organizacji nieczłonkowskich uwzględniono liczbę członków organów.

– o 6%, czyli ok 0,6 mln osób. W stosunku do 2014 r. liczba członkostw zmniejszyła się w 2016 r. o 3%, tj. 0,3 mln osób.

Wykres 9. Liczba organizacji, przychody, zatrudnienie i baza członkowska organizacji non-profit w latach 2010-2016

Przeciętne zatrudnienie etatowe w omawianych organizacjach non-profit zmieniało się najbardziej dynamicznie między 2014 r. a 2016 r. (wzrost o 11%, tj. o 13,4 tys. etatów), a następnie między 2010 r. a 2012 r. (wzrost o 8%, tj. 8,7 tys. etatów). W okresie 2012-2014 wzrost ten był istotnie niższy i wyniósł jedynie 2% (tj. 2,2 tys. etatów). Nierównomierny wzrost potencjału zatrudnieniowego w sektorze nie wpływał jednak znacząco na statystyki liczone dla organizacji zatrudniających. W 2010 r. średnia liczba zatrudnionych w tej zbiorowości wyniosła 10 osób, a w kolejnych pomiarach w 2012 r., 2014 r. oraz 2016 r. – po 11 osób. Mediana utrzymała się na niezmiennym poziomie – 3 osób pracujących.

Wzrost przychodów w ujęciu realnym w omawianym okresie powiązany był ze zmiennym poziomem inflacji. Zwiększenie ogólnej kwoty przychodów o 5% pomiędzy 2012 r. a 2014 r., po uwzględnieniu wzrostu cen obniża się do 4% rocznie, natomiast między 2010 r. a 2012 r. 3% roczny nominalny wzrost przełożył się na 5% obniżenie realnego budżetu sektora. Z kolei wzrost nominalnej sumy przychodów między 2014 r. a 2016 r. o 12%, realnie był jeszcze wyższy i wyniósł 13%.

Podsumowując powyższe zmiany w latach 2010-2016 można zauważyć zwiększenie liczby organizacji i idący za tym wzrost przychodów, choć nie tak silny. Z drugiej strony obniżyła się baza członkowska omawianych organizacji, co częściowo wiązało się z dużo większą dynamiką powstawania nowych fundacji w stosunku do grup podmiotów o charakterze członkowskim.

ANEKS METODOLOGICZNY

Notatka powstała na podstawie wstępnych wyników prowadzonego przez resort statystyki publicznej w 2017 r. badania *Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe* (sprawozdanie SOF-1 i sprawozdanie SOF-4). Badaniem tym objęto zbiorowość wybranych typów organizacji non-profit, posiadających osobowość prawną, takich jak: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe prowadzące działalność społeczną, organizacje samorządu gospodarczego oraz organizacje samorządu zawodowego.

Badaniem objęto wszystkie z ww. podmiotów, które spełniały co najmniej jeden z następujących warunków:

- posiadały status OPP,
- zatrudniały powyżej 5 osób,
- miały zarejestrowaną działalność gospodarczą,
- były projektodawcami Europejskiego Funduszu Społecznego,
- świadczyły zinstytucjonalizowane usługi społeczne;
- były organizacjami samorządu zawodowego i gospodarczego albo społecznymi podmiotami wyznaniowymi lub stowarzyszeniami mniejszości narodowych, etnicznych i cudzoziemców.

Spośród podmiotów nie spełniających tych warunków wylosowano próbę warstwowo-losową w obrębie każdego województwa i formy prawnej. Ostatecznie do badania na formularzach SOF-1 lub SOF-4 zostało wybrane ponad 37 tys. organizacji.

Badanie zostało zrealizowane wiosną 2017 r. przez Urząd Statystyczny w Krakowie. Uzyskano dane od ponad 29 tys. podmiotów. Sprawozdania zbierane były w formie elektronicznej przez Portal Sprawozdawczy GUS (53% uzyskanych sprawozdań) oraz za pomocą formularzy papierowych (47%). Kompletność realizacji całego badania według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosła 72%, a informacje o stanie aktywności prawno-ekonomicznej ustalono w sumie dla 93% jednostek z kartoteki badania. Pozostałe 7% podmiotów zostało objęte realizowanym przez wszystkie urzędy statystyczne we wrześniu i październiku 2017 r. badaniem ewidencyjnym. Celem tego badania było rozpoznanie stanu aktywności jednostek, z którymi nie udało się nawiązać kontaktu podczas zbierania sprawozdań SOF-1 i SOF-4.

Wyniki badania ewidencyjnego, a także dane administracyjne o zatrudnieniu z ZUS i o przychodach z Ministerstwa Finansów posłużyły do konstruowania wag do zbioru wynikowego i pozwoliły na uogólnienie danych z badania właściwego. Przy konstrukcji wag uwzględnione zostały następujące warstwy: województwa, rodzaje organizacji, status organizacji pożytku publicznego.

Dodatkowo w notatce wykorzystano dane o liczbie stowarzyszeń zwykłych pozyskiwane przez GUS od starostw powiatowych i miast na prawach powiatów w ramach omawianego badania, a także o liczbie jednostek parafialnych Kościoła katolickiego określonej dzięki reprezentatywnemu badaniu parafii, zrealizowanemu w 2017 r. przez Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC.

Opracowanie merytoryczne:
**Departament Badań Społecznych
i Warunków Życia we współpracy
z Urzędem Statystycznym w Krakowie**

Karolina Banduła
Anna Fediuk
Karolina Goś-Wójcicka
Edyta Makowska-Belta
Tomasz Sekuła

Rozpowszechnianie:
**Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Dawidziuk**

Tel: 22 608 3475, 22 608 3009

e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Kontakt w sprawach merytorycznych:

Karolina Goś-Wójcicka

Tel: **22 608 31 79**

e-mail: k.gos-wojcicka@stat.gov.pl

Więcej na: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/>